

Geachte raadsleden,

Enschede, 19-10-2020

Onderwerp: Bankslapers (nog steeds) buiten beeld in Enschede

Op 02-03-2020 heeft u tijdens het inspreken van mij reeds een deel van onderstaande punten ontvangen.

Ik stuur deze informatie nogmaals met aanvullingen, die in een kader zijn toegevoegd per onderwerp. Mijn hoofdonderwerp is: **“Bankslapers nog steeds Buiten beeld in Enschede”**

1. Voorstellen spreker

Mijn naam is Dirk Slaager, ik help sinds 2013 MKB-ers, en in het bijzonder ZZP-ers, met sociaal juridische hulp en schuldhulp. **Nota Bene: Zzp-ers zijn de snelst groeiende groep met armoede problematiek.** Ik doe dit vrijwilligerswerk samen met Martin Zandt, sociaal jurist in Enschede en enkele andere (juridisch onderlegde) vrijwilligers.

Aanvulling 1. Start Sociaal Steunpunt i.o.

De stichting Eerste Hulp Bij Ondernemen start met een nieuwe initiatief het Sociaal Steunpunt.

Het Sociaal Steunpunt zal niet alleen ex-ondernemers helpen maar iedereen die te maken krijgt met falend sociaal beleid en falende schuldhulpverlening in Enschede.

De (nieuwe) vrijwilligers van het Sociaal Steunpunt zullen gedegen juridische kennis en schuldhulpbegeleiding krijgen aan de hand van een door Martin Zandt en Dirk Slaager ontwikkeld stappenplan.

Het stappenplan neemt de vrijwilliger en de cliënt aan de hand neemt om **“het voortraject van de reguliere schuldhulpverlening”** succesvol te doorlopen. Deze informatie en kennis zal continue worden aangevuld met relevante en actuele informatie. Het stappenplan zal worden gedeeld met de keten- en kennispartners. Wij missen namelijk een duidelijke integrale aanpak in de hele keten volgens een vastomlijnde methodiek. Ook zal hierbij speciale aandacht gegeven worden aan de groep **“Nieuwe economische daklozen”**, ook o.a. wel **“Pechmannen”** of **“Bankslapers”** genoemd.

2. Aandacht voor briefadres perikelen

Ik wil u aandacht vragen voor het ontbreken van **“een transparante briefadres procedure”** in de centrumgemeente Enschede. De briefadres procedure is niet transparant voor burgers, omdat deze briefregels niet worden vermeld op de website van de gemeente Enschede, niet op de site van het Wijkteam, niet op de nieuwe website hulponline en ook niet op de site van het Geldkompas Enschede. Ook staan de briefadres regels en het hiermee samenhangend beleid van Enschede niet gepubliceerd op de centrale regelgeving site van Overheid.nl. En er is nergens een folder over de briefadresprocedure in Enschede te vinden. Terwijl er wel degelijk [een digitale informatie plicht is](#). Dit is extra laakbaar daar Enschede een extra zorgtaak voor dak- en thuislozen heeft, een kerntaak van een Centrumgemeente. Zie de regels op pagina 8 hieronder.

Aanvulling 2. Onbetrouwbare overheid en niet transparant zijn over het briefadres

Een duidelijke briefadresbrochure en procedure ontbreekt nog steeds in Enschede. Hierdoor lopen mensen van kastje naar de muur. Wij hebben hier recent en historisch bewijs van.

Wellicht beperkt de gemeente Enschede hiermee de instroom van het aantal uitkeringsgerechtigden op de korte termijn. Maar ons inziens is de gemeente Enschede dan blind voor de directe en indirecte kosten die hiermee worden gecreëerd, die uitgebreid zijn uitgewerkt in het rapport "**Een onbemind probleem**". Het aantal mensen in de oGGZ opvang zal nog verder stijgen met daklozen zonder oGGZ problematiek. Deze groep kan sneller door onze aanpak weer in haar eigen kracht worden gezet.

Enschede heeft als enige van alle centrumgemeenten geen informatie op haar site staan over de briefadresprocedure.

Zie de separate bijlagen 1. en 2.: "Onderzoeken"

In de memo van donderdag 18 juni 2020, pagina 2, is toegezegd dat de briefadres procedure nu in ieder geval op de website van de gemeente Enschede zal worden gezet. Dit is tot nu toe nog steeds niet gebeurd. Ook is geen antwoord geven op de vragen n.a.v. de memo van de Jelle Kort en Dirk Slaager.

Zie de separate bijlagen:

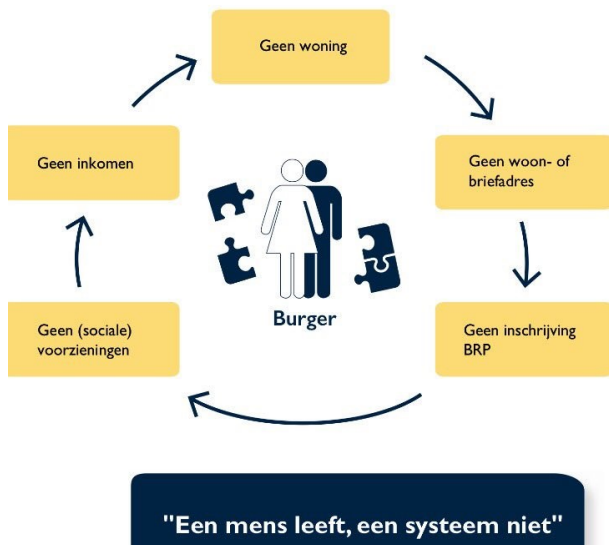
bijlage 3. Memo,

bijlage 4. Reactie Jelle Kort n.a.v. de Memo. ,

bijlage 5. Reactie Dirk Slaager n.a.v. de Memo.

3. Waarom is een transparante briefadres procedure noodzakelijk?

Een briefadres is van levensbelang voor een sterk groeiende groep zelfredzame dak- en thuislozen. Zonder het briefadres kunnen zij zelf hun leven niet op de rit krijgen. Dit is ook al in diverse tv uitzendingen van de Monitor behandeld en is ook al uitgelegd door de Nationale Ombudsman in zijn rapport "[Een mens leeft een systeem niet](#)". Als er geen briefadres wordt verstrekt, dan wordt de toegang tot een bijstandsuitkering en schuldhulp ook ontnomen. Het is dus essentieel dat de briefadresprocedure transparant en conform de wet is. Nu werpt Enschede doordat zij niet transparant is een bottle neck op, waardoor kwetsbare burgers hun rechten worden onthouden.

Dit is voor een centrumgemeente als Enschede niet correct juridisch handelen.

Aanvulling 3. Het nog steeds ontbreken van informatie over het briefadres in Enschede

Binnenkort zal op de website www.sociaalsteunpunt.nl ook de juiste informatie over o.a. de correcte briefadres procedure worden vermeld. Dit omdat de gemeente Enschede dit nog steeds nalaat te doen, ondanks herhaalde gesprekken met de gemeente Enschede en een toezegging in de Memo n.a.v. het inspreken op 02-03-2020. Zie de Memo bijlage.

Er zal op de website een meldpunt worden geopend, te bereiken via:

www.sociaalsteunpunt.nl/briefadresmeldpunt. Hier kunnen briefadreszoekers zich melden waarna zij door ons worden verder geholpen in raad en daad.

In de bijlagen 1. en 2., “De onderzoeken”, treft u een overzicht aan van het gebrek aan informatie over het briefadres en aanverwante onderwerpen op de verschillende websites van de gemeente Enschede en haar ketenpartners.

De conclusie is dat het nog steeds droevig gesteld is met de informatievoorziening aan de meest kwetsbare groep in Enschede. Zij zijn compleet niet in beeld qua cijfers en qua informatie.

4. Recente ontwikkelingen

De laatste jaren verleen ik samen met Martin Zandt, sociaal jurist in Enschede, ook steeds meer hulp aan andere groepen die klem raken in de bureaucratie van Enschede. Martin en ik gaan mee met deze mensen naar de Wijkteams, de Stadsbank en de gemeente Enschede, waar nodig. Hierbij lopen wij elke keer tegen mensen aan die aangemerkt worden als: “**Zelfredzame dakloze of thuisloze**”. Ook worden deze groepen wel “**Economische daklozen**”, “**Bankslapers**” of “**pechmannen**” genoemd. Niet te verwarren met de oGGZ daklozen, waaronder mensen zitten met verslavingsproblematiek. Deze oGGZ daklozen worden niet als zelfredzaam aangemerkt. Helaas krijgen wij ook steeds vaker te maken met alleenstaande moeders die vastlopen op een briefadres.

In het rapport “Rondkomen met je inkomen” zijn de bankslapers Buiten beeld

De bankslaper zijn “**Buiten beeld**” in de cijfers van Kwiz en het Nibud. En worden dus ook niet meegenomen in het Rondkomen met je inkomen rapport. De gemeente Enschede en ook de Nederlandse overheid heeft niet in beeld hoe groot deze groep is.

Deze groep is bekend onder veel verschillende namen, waaronder Bankhoppers, Bankslapers, Dakloze zonder oGGZ problematiek, Economische daklozen, Nieuwe Daklozen, Pechmannen, Schuldvluchters, Spookburgers, Stropdas daklozen, VOW-ers, Zelfredzame daklozen. Wij willen de aanduiding “**Sociaal thuislozen**” hierbij introduceren, om de groep een éénduidige naam te geven zonder dat hier een stigma aanhangt.

Bankslapers zijn mensen zonder geestelijke problemen die gewoon door levensgebeurtenissen en gewoon pech in de financiële problemen. Doordat er te weinig betaalbare huizen zijn en doordat deze groep tegen bureaucratische oploopt, blijven zij heel lang in een uitzichtloze situatie zitten. Het Briefadres is het begin van de oplossing van de problematiek. Enschede is over de briefadres procedure niet transparant.

5. Aantallen

Het aantal dak- en thuislozen is sinds 2009 in Nederland verdubbelt. Het aantal dakloze- en thuisloze jongeren is zelfs sinds 2009 verdriedubbelt. De groei zit met name in de groep bankslapers. Dit zijn vooral mensen die na een relatiebreuk of een andere levensgebeurtenis plots in de problemen komen.

Bureau Breuer Intraval en bureau Kwiz, kunnen geen aantallen bankslapers geven voor Enschede. Er waren in Enschede in 2011 volgens een onderzoek van RTL Nieuws om en nabij de **4.972** spookburgers in Enschede. Landelijke is bekend dat spookburgers vaak mede ontstaan doordat mensen vast lopen in gemeentelijke bureaucratie ten aanzien van het briefadres. Een deel van de spookburgers zijn bankslapers of briefadreszoekers.

Persoonlijk heb ik gehoord aan de balie van het Leger des Heils (LDH) dat zo’n 9 mensen per dag zich melden voor een briefadres omdat zij daar vaak naar toe gaan. Het LDH mag echter geen briefadres verschaffen. Vervolgens komen deze mensen in een kastje je naar de muur situatie terecht. Zelfredzame daklozen, worden vaak bankslapers bij vrienden en kennissen.

De term Zelfredzame daklozen vinden wij een nare contradictie. Deze term is echter in het leven geroepen door de gemeente Amsterdam, die een eigen kracht criterium op basis van een “**zelfredzaamheidsmatrix**” loslaat op de nieuwe economische daklozen. Veel gemeenten hebben deze werkwijze achter de schermen omarmt. Het beeld van Martin Zandt en mij is dat dit ook in Enschede gebeurt.

Aanvulling 5. aantallen en de Corona crisis

Wij verwachten net zoals minister Hoekstra dat [de echte klap nog moet komen](#).

Ook al valt het nu nog mee met de faillissementen en is zelf het aantal bijstandsuitkeringen landelijk gedaald. Wij willen ook pragmatisch de corona gedupeerden helpen.

Rondkomen met je inkomen

De cijfers in dit rapport zijn gebaseerd op cijfers uit 2014 en geven een vertekend en verouderd beeld. Wij beschikken over meer recente cijfers over Nederland en Enschede.

Monitor Maatschappelijk opvang

Dit rapport is voor het laatst in 2016 door Breuer Intraval ontwikkeld. Ook hierin staan niet de groepen nieuwe daklozen. Wij beschikken ook over recente schattingen over Nederland en Enschede voor deze groepen. Ook is hierbij rekening gehouden met de impact van de Corona.

Aantallen bankslapers:

De laagste inschatting is dat er 1825 bankslapers in Enschede zijn. Wij willen deze groep beter in kaart gaan brengen. Hier vertellen wij u graag meer over in een persoonlijk gesprek of presentatie.

6. Hoe het hoort briefadres geregeld te worden volgens de wet

Ingevolge het Bijstandsbesluit adreslozen zijn er 43 gemeenten aangewezen (de zgn. centrumgemeenten), waaronder de gemeente Enschede, die een WWB aanvraag van een dak- en/of thuisloze in behandeling dient te nemen. Ex artikel 41, tweede lid WWB dient bovenvermelde aanvraag te worden ingediend bij het college van Burgemeester & Wethouders. Zie de bijlage: **“Brief aan College van B & W inzake briefadres”**.

Dit wordt nergens door de gemeente Enschede uitgelegd.

Enkele belangrijke bronnen in deze zijn materie:

[De Nationale Ombudsman brief van 28 maart 2019](#)

[De Nationale Ombudsman niemand uitsluiten van een briefadres](#)

[Circulaire ministerie van Economische zaken](#)

VNG [stappenplan briefadres](#)

Dakloze en thuisloze jongeren Pilot Blokhuis over [briefadres](#) en [artikel 5](#)

[Weten is nog niet doen](#) over stress en zelfredzaamheid

[Een onbemind probleem](#) over de kosten van de maatschappelijke opvang

Aanvulling 6. Wettelijke regelgeving Briefadres

Het briefadres in Enschede bestaat feitelijk alleen achter de schermen en is slechts bekend bij een selecte groep ambtenaren en Wijkteam medewerkers. Enschede houdt ons inziens actief informatie over het verkrijgen van een Briefadres achter om de instroom van uitkeringsgerechtigden te beperken. Hierdoor zal uiteindelijk het probleem van de bankslapers zich vergroten. Dit zal uiteindelijk ook gevolgen hebben voor de instroom van de Maatschappelijke omvang. Veel meer mensen zullen een beroep hierop moeten doen. Deze trend is al landelijk te zien. De kosten in de Maatschappelijk opvang zullen dus gaan stijgen. Dit kan worden voorkomen.

Enschede is nu **“Penny Wise, Pound Foolish”** bezig.

7. Geen daklozen spreekuur in Enschede

Enschede kent behalve het GGD daklozenspreekuur geen daklozenloket. Hierdoor komen zelfredzame dak- en thuisloze in een zoektocht terecht waarbij zij van kastje naar de muur worden gestuurd als zij een briefadres nodig hebben.

Aanvulling 7. Sociaal Steunpunt thuislozen spreekuur

Onder de naam Sociaal Steunpunt starten wij met een telefonisch spreekuur .

Waarna een persoonlijke afspraak wordt gemaakt om praktische hulp en juridisch advies te geven, voor met name de groep **“nieuwe economische daklozen”**.

Ook zal men zich via de website www.sociaalsteunpunt.nl kunnen aanmelden voor een afspraak

8. Verbeterpunten voor Enschede

- Zet de briefregels en het beleid in deze op de site van de Gemeente Enschede, de site van het Wijkteam, de hulp online site en het geldkompas.

- Publiceer deze briefregels en het beleid in deze op de centrale regelgeving site van Overheid.nl

-Maak een folder over het briefadres en daarbij horende beleidsregels en rechten. Leg deze op het Stadskantoor, bij de bibliotheek en bij de Wijkteams.

- Open een (telefonisch) daklozen spreekuur (straatjurist). Op 11 februari 2019 hebben Martin Zandt en Dirk Slaager, Arjan Kampman aangeboden om dit samen op te zetten. Wij wachten nog steeds op een reactie van de heer Kampman. Terwijl deze toch nadrukkelijk in de krant zegt dat hij een meer sociale opstelling wil.

- Bankslapersregeling

Zet in de folder over het briefadres ook een [bankslapersregeling](#).

3 x 3 maanden een briefadres, de Kostendelersnorm mag losgelaten worden als iemand een dakloze in huis neemt, tijdens de 3x 3 maanden krijgt de bankslaper intensieve hulp van het

daklozenloket met ondersteuning van de straatjurist. Dit zal de gemeente Enschede geld besparen i.p.v. meer geld kosten.

Sociaal Steunpunt

Zoekt nog steeds de samenwerking met de Gemeente Enschede om o.a. de voorgaande punten samen op te pakken. Wij willen een positieve bijdrage leveren aan de sociale problemen in Enschede door praktische hulp te bieden in raad en daad. Op 21 oktober geven wij een presentatie over het bankslapersprobleem aan de WMO raad. Wij zijn voornemens om vaker presentaties te gaan geven over dit onderwerp en aanverwante onderwerpen onder de noemer "Verdiepingssessies". U kunt zich binnenkort hier voor aanmelden via de website www.sociaalsteunpunt.nl of via dirkslaager@gmail.com

9. Enschede geeft niet Thuis, er wordt NEE verkocht terwijl er wel plek is.

In Enschede worden andere regels en normen in de praktijk gehanteerd dan in Almelo voor de Nacht cq. Winteropvang.

Enschede schuift dak- en thuislozen af naar de Humanitas Onderdak Noodopvang in Almelo . Er vindt vanuit Humanitas Onderdak Enschede geen warme overdracht plaats van Huminitas Enschede naar Humanitas Almelo.

Recente voorbeeld casus

De dakloze krijgt om 16:00 te horen, dat hij welkom is, maar dat hij **zich fysiek melden moet** tussen 17:00 en 18:00 in Almelo om een plaats te kunnen krijgen in Humanitas Noodopvang in Almelo. Terwijl in Enschede er gewoon beschikbare bedden staan bij Humanitas Onderdak. Deze bedden worden echter pas bij 2 graden om 12:00 in Enschede geopend, terwijl Humanitas Onderdak in Almelo wel open is. De dakloze zonder geld moet dan op eigenkracht dan maar in Almelo zien te komen. Enschede zou het sieren als centrumgemeente, dat zij niet een beroep doet in deze op haar buurtgemeente Almelo. Er wordt gesteld dat de noodopvang in Enschede vol zit, terwijl er bedden leeg staan. Dit is ook bekend bij Humanitas Almelo. Echter kan de dakloze slechts 1 nacht gebruik maken van de faciliteiten van de Noodopvang in Almelo. Per dag moet dan beoordeeld worden of er bij uitzondering toch nog een nacht verbleven mag worden in Almelo, maar dat hoor je pas als dakloze na 14:00 s'middags.

10. De rechten van de bankslapers veilig stellen en de huidige reis van de bankslapers.

De juridische rechten van bankslapers willen wij veilig gaan stellen met:

- een website www.sociaalsteunpunt met o.a. de bijstandsregels voor dak- en thuislozen
- een briefadres brochure, waarin de briefadres regels en ook de uitkeringsrechten staan.
- een thuislozengids, waarin de rechten van dak- en thuislozen staan
- een concept brief aan het College B&W om een briefadres aan te vragen
- een thuislozen spreekuur.
- een deskundigheidsbevorderingscursus "Het Voortraject van de reguliere schuldhulp"
- de uitgebreide "Bankslapers buiten beeld" -

De presentatie gaat over De reis van de bankslaper en de U-bocht. De U-bocht legt uit hoe het allemaal goedkoper en beter geregeld kan worden in Enschede voor de bankslapers.

- de introductie van het begrip "Niemand".

Iemand die geen briefadres krijgt en van iemand zijn naar niemand zijn gaat.

Zie de bijlagen hierna in deze.

Bijlagen

1. De regels voor een centrumgemeente inzake briefadres en uitkering

Bent u dakloos of thuisloos? Dan kunt u normaal gesproken een uitkering aanvragen bij de gemeente waar u 'woont'. Daarvoor moet u wel bij de gemeente ingeschreven staan. Dus in de basisregistratie personen (BRP). En u moet aan alle voorwaarden voor bijstand voldoen.

Staat u niet ingeschreven bij een gemeente?

Misschien kunt u dan een uitkering krijgen van een centrumgemeente. In de tabel hieronder staan alle centrumgemeenten in Nederland. Misschien moet u zich dan ook inschrijven bij zo'n centrumgemeente. Daarbij krijgt u een briefadres dat u moet gaan gebruiken.

Alkmaar	Bergen op Zoom	Dordrecht	Heerlen	Oss	Vlissingen
Almelo	Breda	Ede	Helmond	Purmerend	Zaanstad
Almere	Delft	Eindhoven	Hilversum	Rotterdam	Zwolle
Amersfoort	Den Bosch	Emmen	Hoorn	Spijkenisse	
Amsterdam	Den Haag	Enschede	Leeuwarden	Tilburg	
Apeldoorn	Den Helder	Gouda	Leiden	Utrecht	
Arnhem	Deventer	Groningen	Maastricht	Venlo	
Assen	Doetinchem	Haarlem	Nijmegen	Vlaardingen	

Bron: <https://www.antwoordop.nl/bijstand/459958-bijstand-woonsituatie> en zie ook <https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bijstand/vraag-en-antwoord/welke-regels-gelden-er-voor-dak--en-thuislozen-in-de-bijstand>

2. Voorbeeld Brief aan College van B & W inzake briefadres

College van Burgemeester en Wethouders

Postbus 20
7550 AA ENSCHEDE

Plaats	Datum	Ons kenmerk	Uw kenmerk	Bijlage(n)
Enschede				-01-

Onderwerp

Uitzichtloze situatie en Van kastje naar de muur

Geachte College,

In verband met dak/thuisloosheid en het stoppen van een inkomensvoorziening op grond van de Participatiewet (PW), melde zich tot ons, geboren d.d., thans zonder vaste woon- en/of verblijfplaats, die ten behoeve van deze procedure als correspondentie adres kiest

Op grond van door cliënt overlegde gegevens hebben wij moeten vaststellen dat cliënt zich de afgelopen periode zich diverse malen tot medewerkers van het Werkplein/Wijkteam heeft gewend. Echter steeds tevergeefs, weggestuurd dan wel aanvraag afgewezen omdat cliënt, geen vaste woon- c.q. verblijfplaats heeft.

Ingevolge het Bijstandsbesluit adreslozen zijn er 43 gemeenten aangewezen (de zgn. centrumgemeenten), waaronder de gemeente Enschede, die een WWB aanvraag van een dak- en/of thuisloze in behandeling dient te nemen. Ex artikel 41, tweede lid WWB dient bovenvermelde aanvraag te worden ingediend bij het college van Burgemeester & Wethouders. Op grond waarvan wij ons thans tot uw college wenden.

De voor u relevante gegevens zijn:

Naam:
Laatste Woonadres:
Geldig identiteitsbewijs:
Mobiel:
Geboortedatum:
Geboorteplaats:
Nationaliteit: ...
BSN:

Voor zover u aanvullende informatie c.q. gegevens nodig heeft, zijn wij vanzelfsprekend bereid u deze, te verstrekken dan wel zorg te dragen voor invulling van een aanvraagformulier.

Gezien cliënt zijn huidige, zeer nijpende situatie, verzoeken wij u met klem, ons uiterlijk a.s. uw reactie te laten doen toekomen,

Hoogachtend,

ML. Zandt / D.Slaager

Sociaal Steunpunt i.o
Ribesstraat 24
7544 TC Enschede

Bijlage: Machtiging

Gemeente Enschede

Gemeente Enschede

Een uitkering voor dak- en thuislozen

februari 2019

GIDS VOOR THUISLOZEN

IN SAMENWERKING MET DE KETENPARTNERS IN ENSCHEDE

oktober 2020

**INFORMATIE VOOR MENSEN DIE GEEN HUIS MEER HEBBEN, SLECHTS EEN
VOORLOPIG ONDERKOMEN HEBBEN OF VREZEN HUN HUIS KWIJT TE RAKEN**

5. Nuttige aanvullende bronnen (deze komen ook op de website):

TV uitzendingen en berichten

https://www.npostart.nl/de-monitor/27-01-2019/KN_1703902 Regels gemeenten duperen daklozen

<https://demonitor.kro-ncrv.nl/artikelen/bussemaker-als-we-niks-doen-zorgt-de-coronacrisis-voor-veel-meer-daklozen> Als we niks doen zorgt de corona crisis voor veel meer daklozen

<https://demonitor.kro-ncrv.nl/artikelen/meer-bankslapers-melden-zich-bij-daklozenopvang-wie-verkouden-is-of-hoest-is-minder-welkom-op-logeeradres> Meer bankslapers melden zich bij de daklozenopvang

<https://demonitor.kro-ncrv.nl/artikelen/gemeenten-weigeren-dakloze-mensen-in-te-schrijven-in-de-basisregistratie-personen> Gemeenten weigeren dakloze mensen zich in te schrijven

Meer weten

Wilt u meer weten over deze materie, dan kunt u mij uw vragen mailen aan:

dirkslaager@gmail.com.

Ook kunt u zich op dit e-mail adres ook aanmelden voor de presentatie **“Bankslapers buiten beeld”**.